

Výstava v Národní galerii v Praze poprvé představí vzácnou korunu Karla IV. z Cách

Praha, 19. srpna 2015

NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE, Valdštejnská jízdárna, 14. května – 25. září 2016
GERMANISCHES NATIONALMUSEUM NÜRNBERG, 20. října 2016 – 5. března 2017

Generální ředitel Národní galerie v Praze Jiří Fajt dnes se zástupci Domu bavorských dějin (Haus der Bayerischen Geschichte) v Augsburgu a Vědeckého centra pro dějiny a kultury středovýchodní Evropy (Geisteswissenschaftliches Zentrum Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas) při univerzitě v Lipsku podepsal smlouvu o spolupráci na mezinárodní výstavě *Karel IV. 1316–1378*, připravované jako česko-bavorská zemská výstava pod záštitou premiérů obou zemí, pánů Bohuslava Sobotky a Horsta Seehofera. Zahájena bude 14. května 2016 v den sedmistého výročí narození Karla IV. ve Valdštejnské jízdárně v Praze, odkud se na podzim přesune do Germanisches Nationalmuseum v Norimberku.

Výstava představí Karla IV. jako mimořádnou osobnost evropských politických a kulturních dějin, jako zbožného, vzdělaného, cílevědomého a prozíravého panovníka, který k prosazení vlastních cílů neváhal použít širokou paletu diplomatických prostředků, lest a taktizování nevyjímaje. *„Jedním z nezaměnitelných rysů Karlovy vládařské koncepce bylo programatické využívání výtvarného umění a architektury k propagaci císařského majestátu. Karel IV. se zapsal do historie jako jeden z nejvelkorysejších uměleckých mecenášů a zakladatelů, současně také jako jeden z nejčastěji zobrazovaných panovníků v dějinách středověké Evropy,“* uvádí Jiří Fajt, generální ředitel Národní Galerie v Praze.

Cílem výstavy je ukázat portrét Karla IV. oproštěný od zkreslujících nánosů ideologických předsudků a nabídnout veřejnosti plastickou podobiznu historické osobnosti s jejími pozitivními i stinnými stránkami. Osobnost Karla IV. bude promítnuta na kaleidoskopické pozadí širokých dobových kulturně-historických souvislostí, k nimž ve 14. století patřily např. klimatické změny, sucha i povodně, neúrody, hladomory, morové epidemie, židovské pogromy anebo finanční krize. A právě do tohoto historického kontextu s nápadnými aktuálními přesahy bude zasazen obdivuhodný rozkvět karlovského umění a architektury. Byl tedy život na císařském dvoře natolik odtržen od ne vždy uspokojivé reality všedního dne v podhradí? Jakým způsobem byl vlastně současníky vnímán Karel IV.? Odkud přicházely finanční prostředky na velkolepou a nákladnou císařskou reprezentaci? Jak si lze představit shromažďování svatých ostatků a jaká byla role umění ve službách Karlovy říšské politiky? Kdo byli ti, kteří jménem císaře konali a zajišťovali mu tolik potřebnou podporu?

Na takovéto a další otázky hledá výstava odpovědi prostřednictvím 170 exponátů všech uměleckých a uměleckořemeslných oborů, kulturně-historických a archivních dokumentů, vypůjčených z více jak stovky nejprestižnějších evropských a amerických muzeí, církevních i soukromých sbírek. Umělecké počiny Karla IV. a příslušníků jeho císařského dvora, ať již místem jejich vzniku byly Praha, Norimberk, Čáchy, Frankfurt nad Mohanem či jiná umělecká centra Svaté Říše římské, budou vystaveny společně s inspiračními předlohami byzantského, italského nebo francouzského původu. *„Návštěvníkovi tak chceme odhalit tajemství každé jednotlivé umělecké objednávky. Na příbězích jednotlivých děl chceme názorně předvést, jaké pohnutky vedly objednavatele a s jakou zkušeností a inspirací umělci naplňovali jejich očekávání; klasické otázky historie umění tak budou zhmotněny do podoby výstavního projektu,“* popisuje Jiří Fajt.

Jedním z nejvýznamnějších exponátů výstavy bude vzácná, zlatnický náročně zhotovená koruna zdobená drahými kameny a antickými gemami, umístěná na relikviářové bustě svatého Karla Velikého v chrámové pokladnici v Cáchách. V roce 1349 ji nechal vytvořit Karel IV. v Praze a odebral se s ní do starobylého říšského města Cách, kde byl téhož roku nad hrobem praotce novodobé Říše římské touto korunou korunován římským králem. Vzácnou korunovační insignii římských králů poté Karel IV. symbolicky daroval relikviářové bustě svého jmenovce a svatého patrona, kterou k této příležitosti u tamních zlatníků také objednal. Karlova koruna s relikviářovou bustou Karla Velikého dnes patří mezi nejvýznamnější svátostiny Svaté Říše římské a nejvzácnější památky německých a evropských dějin. V Praze bude vystavena vůbec poprvé od svého vzniku.

Naproti tomu z Benátek budou zapůjčeny zlatnické památky dokládající úzkou ideovou vazbu Karlova dvorského prostředí na pozdně antickou tradici byzantských císařů v Konstantinopoli. Vystaveny budou také technologicky mistrovské práce benátských mozaicistů z chrámu San Marco, kteří na pozvání Karla IV. vytvořili kolem roku 1370 rozměrnou scénu Posledního soudu na jižní fasádě katedrály sv. Víta v Praze. Umělecké prostředí císařské Prahy budou ilustrovat nejen početné malířské a rukopisné památky, zlatnické a vyšivačské práce, ale i sochařská díla ze dřeva i kamene a to mnohdy i monumentálních rozměrů, jakými jsou např. figurálně zdobený tympanon ze severního portálu nejvýznamějšího staroměstského farního chrámu u Panny Marie před Týnem nebo reliéf s klečícím královským párem Karlem IV. a Blankou z Valois z novoměstského karmelitánského kláštera u Panny Marie Sněžné.

Výstava *Karel IV. 1316–1378* prezentuje vědecké poznatky získané v posledním desetiletí v rámci nejrůznějších mezinárodních badatelských projektů. V odlišném světle se tak např. jeví Karlova dvorská kultura, která bude kromě Prahy nově rozšířena o akcent svobodného říšského města Norimberka, po Praze nejvýznamnější rezidence císaře Karla IV.: význam francké metropole za vlády Karla IV. daleko přesáhl v odborné literatuře dosud obvyklé označení „české provincie“ – Norimberk tehdy vyrostl ve významné a umělecky autonomní centrum a proměnil se na křižovatku uměleckých vlivů a inspirací přicházejících na jedné straně z císařské Prahy, na druhé z vlivných center západní Evropy. Výstava objasní i členité vztahy pražsko-norimberského karlovského dvorského okruhu k dalším centrům Říše, jakými byli mimo jiné Štrasburk, Kolín nad Rýnem, Mohuč, Erfurt, Magdeburg nebo habsburská Vídeň. Praha jako kulturní a umělecká metropole tak za Karla IV. získává nezastupitelné postavení na evropském kontinentě.

„Výstava si všímá i ohlasu Karla IV. a jeho doby v pozdějších staletích, zejména pak s ohledem na tolik odlišnou tradici vnímání jeho odkazu v českém a německém prostředí - pro jedny zbožňovaný „otec vlasti“ a „největší Čech“, pro druhé „otčím Říše“. Ve snaze o historicky objektivnější pohled na tuto mimořádnou osobnost evropských dějin již odborná veřejnost učinila mnohé, stále však zbývá seznámit s výsledky historického bádání i nejširší veřejnost – a to je jedním ze základních úkolů chystané výstavy,“ dodává generální ředitel.

K výstavě bude připraven pestrý a obsáhlý mezinárodní program doprovodných aktivit, které budou výstavní projekt provázet po dobu konání obou částí výstavy v Praze i Norimberku. Návštěvníci budou moci navštívit řadu výstavních projektů v partnerských muzejních institucích v Čechách i Bavorsku, vydat se po stopách Karla IV. lokalitami spojenými s jeho životem a obdivovat památky karlovské architektury a umění v původním prostředí. Součástí doprovodného programu budou vědecká symposia, workshopy, divadelní a hudební představení na obou stranách zemské hranice, připravuje se i hraný dokumentární film, který bude nevěšdní psychologickou sondou do hlubin duše císaře Karla IV.

Na české části doprovodného programu spolupracuje Národní galerie v Praze s Ministerstvem kultury České republiky, Arcibiskupstvím pražským, Univerzitou Karlovou v Praze, Akademií věd České republiky, Magistrátem hl. města Prahy, s kolegy z národních kulturních institucí a památkové péče, s muzei, galeriemi, historickými městy, hrady a zámky a dalšími. Doprovodný program bude zevrubně představen za účasti partnerských institucí na listopadové tiskové konferenci konané k připomenutí výročí úmrtí Karla IV. († 29. listopadu 1378).

Tiskové materiály a obrazový doprovod

ftp://78.41.22.132/press

login: press

heslo: press*2015*

Upozornění

Poskytnutý fotomateriál, který přebíráte od zhotovitele: Národní galerie v Praze, Staroměstské náměstí 12, 110 15 Praha 1, užijete výhradně pro účely propagace Národní galerie v Praze a u uveřejněné reprodukce vždy uvedete Fotografie © 2015 Národní galerie v Praze. Současně se zavazujete, že neposkytnete tento fotografický materiál třetí straně, nebudete jej archivovat a plně se zavazujete k dodržování autorských práv.

Generální partner NG

Komerční banka

Hlavní mediální partner NG

Česká televize

Mediální partneři NG

Český rozhlas, Hospodářské noviny, Aktuálně.cz, Prague Events Calendar, Anopress IT, The Museum Channel

Kontakt

Národní galerie v Praze
Staroměstské náměstí 12, 110 15 Praha 1

[Web](#) | [Facebook](#) | [Twitter](#) |

[Instagram](#) | [YouTube](#)

Tereza Ježková

PR manager

+420 728 301 377

jezkova@ngprague.cz